C/2025/120

10.1.2025.

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora

Prijedlog odluke Vijeća o smjernicama za politike zapošljavanja država članica

(COM(2024) 599 final – 2024/0599 (NLE))

(C/2025/120)

Izvjestitelj: **Giovanni MARCANTONIO**

Savjetnik/ica:	Ester Dini
Zakonodavni postupak:	EU Law Tracker
Zahtjev za savjetovanje:	15.7.2024.
Pravna osnova:	članak 148. Ugovora o funkcioniranju Europske unije
Dokument/i Europske komisije:	COM(2024) 599 final – 2024/0599 (NLE)
Relevantni ciljevi održivog razvoja:	1. – Svijet bez siromaštva 5. – Rodna ravnopravnost 8. – Dostojanstven rad i gospodarski rast 10. – Smanjenje nejednakosti
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za zapošljavanje, socijalna pitanja i građanstvo
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	3.10.2024.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	23.10.2024.
Plenarno zasjedanje br.:	591
Rezultat glasanja (za/protiv/suzdržani):	239/0/3

1. PREPORUKE

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO):

1.1. pozdravlja Prijedlog odluke Vijeća o smjernicama za politike zapošljavanja država članica s ciljem promicanja konkurentnog i održivog gospodarstva. Sa zadovoljstvom primjećuje da su te smjernice ažurirane kako bi se uključili dodatni elementi u skladu s novim potrebama tržišta rada;

1.2. ističe da je potrebno težiti uzlaznoj konvergenciji i ojačati ulogu europskog semestra u podupiranju djelotvornih i koordiniranih odgovora u okviru ekonomske politike. U tom kontekstu se nada da pokazatelji koji se u okviru europskog semestra koriste za analizu socijalnog stanja u državama članicama imaju istu razinu važnosti kao i makroekonomski pokazatelji te poziva na praćenje stanja kako bi se osiguralo da učinci novog okvira gospodarskog upravljanja ne ugrožavaju provedbu smjernica država članica za zapošljavanje i ostvarivanje ciljeva europskog stupa socijalnih prava i ciljeva za 2030.;

1.3. u svjetlu Prijedloga preporuke Vijeća naglašava potrebu za jačanjem uloge socijalnih partnera (s pomoću socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja) i, gdje je to relevantno, potrebu za uključivanjem organizacija civilnog društva u osmišljavanje i provedbu reformi i politika koje se tiču zapošljavanja;

1.4. ističe da je od ključne važnosti podupiranje i povećanje ponude radne snage te poboljšanje pristupa zapošljavanju i kvalitetnim radnim mjestima, djelomično s obzirom na sve veće poteškoće s kojima se poduzeća suočavaju pri pronalasku potrebnog osoblja. Potrebno je poticati veće sudjelovanje u zapošljavanju, naročito među mladima, ženama i starijim osobama, promicati mjere za potporu zapošljavanju, uključujući samozapošljavanje, i ulagati napore da se poboljšaju zakoniti putovi za migraciju radne snage;

1.5. podržava poziv Komisije državama članicama da ojačaju politike uključivanja usmjerene na promicanje jednakih mogućnosti za pristup radu i razvoj karijere. Te su mogućnosti ključne za poticanje većeg sudjelovanja i uključivijih tržišta rada, kao i održivog i pravednog rasta, s ciljem integracije najranjivijih skupina kojima prijeti isključenost;

1.6. ističe važnost jačanja vještina s obzirom na aktualnu zelenu i digitalnu tranziciju kao i potrebu da se prepozna i osigura pravo na cjeloživotno učenje i realan pristup visokokvalitetnom cjeloživotnom obrazovanju i osposobljavanju. Naglašava važnost osnovnih vještina, koje su nužne za strukovnu integraciju;

1.7. ističe hitnu potrebu da se, uz poštovanje nacionalnih praksi i autonomije socijalnih partnera, promicanjem kolektivnog pregovaranja, djelotvornog sudjelovanja socijalnih partnera i usvajanja djelotvornih alata za prikupljanje podataka, kao i mjerenjem i praćenjem razina plaća i dinamike na nacionalnoj razini, osiguraju pravedne i pristojne plaće u skladu s razinama produktivnosti i konkurentnosti;

1.8. nada se da će države članice podupirati i pratiti uvođenje i primjenu umjetne inteligencije u radnim okruženjima, uključujući algoritamsko upravljanje, kako bi se promicala njezina etična i socijalno održiva upotreba, uz uspostavu odgovarajućih alata za procjenu učinka na radna mjesta i organizaciju rada te mogućih učinaka u pogledu mogućnosti i potencijalnih rizika. S obzirom na izvanredne razmjere tih inovacija, poželjno je poboljšati koordinaciju nacionalnih strategija, počevši od objedinjavanja iskustava i evaluacija, te potpuno uključiti socijalne partnere;

1.9. naglašava važnost toga da države članice moderniziraju instrumente socijalne zaštite (s obzirom na velike promjene u društvu, kao što su demografske promjene i rastuće siromaštvo) i prilagode se novim oblicima zapošljavanja, među ostalim osiguravanjem da svi radnici budu uključeni u sustav socijalne zaštite, boljim osmišljavanjem poreznih sustava i sustava naknada te praćenjem učinaka preraspodjele politika;

1.10. u tom kontekstu poziva države članice da uvedu i ojačaju politike usmjerene na podupiranje cjenovno pristupačnog, dostupnog i primjerenog stanovanja, kao i mjere za sprečavanje i borbu protiv beskućništva, među ostalim s pomoću instrumenata dostupnih u okviru fondova EU-a;

1.11. poziva države članice da povećaju kvalitetu tržištâ rada jačanjem djelotvornosti politika za borbu protiv nezakonitog rada i promicanje kvalitetnog rada, uključujući zdravlje i sigurnost na radnom mjestu te sprečavanje širenja neformalnih i nesigurnih radnih uvjeta.

2. **POJAŠNJENJA**

Argumenti u prilog preporukama 1.1. i 1.2.

2.1. Proljetnim paketom europskog semestra 2024. Europska komisija državama članicama pruža strateške smjernice za promicanje izgradnje snažnog gospodarstva otpornog na buduće promjene koje može osigurati konkurentnost, otpornost i otvaranje kvalitetnih radnih mjesta. U smjernicama za politike zapošljavanja država članica za 2024. utvrđeni su zajednički prioriteti za nacionalne politike zapošljavanja i socijalne politike kako bi ih se učinilo pravednijima i uključivijima u okviru uzlazne socijalne i gospodarske konvergencije i jačanja uloge koju je europski semestar preuzeo tijekom posljednjih pet godina u podupiranju djelotvornih i koordiniranih odgovora u okviru ekonomske politike.

2.2. Smjernice za 2023. ažurirane su kako bi uključivale mjere za rješavanje problema nedostatka vještina i radne snage te za poboljšanje osnovnih i digitalnih vještina. One obuhvaćaju i nove tehnologije, umjetnu inteligenciju i algoritamsko upravljanje te njihov utjecaj na svijet rada. Osim toga, smjernice se odnose i na nedavne političke inicijative u područjima od posebne važnosti, kao što su rad putem platforme, socijalna ekonomija i cjenovno pristupačno stanovanje.

2.3. Istodobno se novim okvirom gospodarskog upravljanja utvrđuju smjernice i odluke u pogledu fiskalne politike usmjerene na jačanje održivosti duga država članica i promicanje uključivog i održivog rasta u svim državama članicama razboritim fiskalnim politikama, pri čemu treba osigurati da rast neto rashoda bude u skladu sa zahtjevima za prilagodbu utvrđenima u novom okviru upravljanja. U tom je kontekstu važno pratiti učinke novog okvira gospodarskog upravljanja i osigurati da oni ne ugrožavaju provedbu smjernica za zapošljavanje ili ostvarivanje europskog stupa socijalnih prava i ciljeva za 2030. u državama članicama;

Argumenti u prilog preporuci 1.3. (smjernica br. 8)

2.4. Socijalni dijalog ima ključnu ulogu u oblikovanju ekonomskih, radnih i socijalnih politika usmjerenih na promicanje uzlazne konvergencije životnog standarda i radnih uvjeta među državama članicama i unutar njih, kao i u pružanju djelotvornog odgovora na izazove u području rada s kojima se Europa suočava. ([1]) Pozivajući se na prethodna mišljenja, ([2]) EGSO naglašava da posebnu ulogu socijalnih partnera u strukturama i procesima socijalnog dijaloga treba u potpunosti priznati i poštovati, kako na europskoj tako i na nacionalnoj razini. U kontekstu u kojem se ta uloga i dalje čini slabom, potrebno je promicati regulatorni i institucionalni okvir kako bi se socijalni dijalog pojačao i kako bi se povećala pokrivenost kolektivnim pregovaranjem, u skladu s odredbama Direktive o primjerenim minimalnim plaćama.

Argumenti u prilog preporuci 1.4. (smjernica br. 5)

2.5. Iako je tržište rada 2023. dobro funkcioniralo, sve veći nedostatak radne snage i vještina koči gospodarski rast i konkurentnost te bi mogao usporiti zelenu i digitalnu tranziciju. U drugom tromjesečju 2023. stopa slobodnih radnih mjesta iznosila je 2,7 %, što je iznad prosjeka od 1,7 % iz razdoblja 2013. – 2019. ([3]) Stoga je potrebno postići intenzivnije i sveobuhvatnije sudjelovanje europskih građana u zapošljavanju, počevši od mladih. Države članice trebale bi se obvezati na djelotvornije promicanje ne samo uključivog i visokokvalitetnog obrazovanja i strukovnog osposobljavanja ažuriranog u skladu s potrebama svijeta rada, uz istodobno jačanje aktivnosti mentorstva, usmjeravanja i savjetovanja koje provode javne i privatne službe za zapošljavanje, nego i kvalitetnijih alata za integraciju mladih u zapošljavanje, kao što su naukovanje i pripravništvo. Trebale bi se obvezati i na poticanje samozapošljavanja i intelektualnog i strukovnog rada, čija se učestalost posljednjih godina znatno smanjila, osobito među mladima.

2.6. Mobilnost radne snage unutar i izvan EU-a prilika je za zadovoljavanje neispunjenih potreba u pogledu radne snage i vještina. Od država članica traži se da se više usredotoče na jačanje alata za upravljanje migracijama iz trećih zemalja (promicanjem zakonitih kanala ulaska u EU), poboljšanje praćenja i predviđanja potreba za zapošljavanjem, poboljšanje postupaka za priznavanje kvalifikacija stečenih u trećim zemljama i povećanje djelotvornosti alata za sprečavanje iskorištavanja i nezakonitog rada, čime su češće pogođeni radnici iz trećih zemalja. Istodobno bi se trebale obvezati na djelotvornije uključivanje stranih radnika na europsko tržište rada. Nepriznavanje formalnih kvalifikacija i jezične prepreke i dalje su među glavnim preprekama potpunoj integraciji na tržište rada. ([4])

([1]) Prijedlog preporuke Vijeća o jačanju socijalnog dijaloga u Europskoj uniji, COM(2023) 38 final.

([2]) Mišljenje Europski gospodarski i socijalni odbor o temi „Prijedlog preporuke Vijeća o jačanju socijalnog dijaloga u Europskoj uniji" (COM(2023) 38 final – 2023/0012 (NLE)) i o temi „Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Jačanje socijalnog dijaloga u Europskoj uniji: iskorištavanje njegova punog potencijala za upravljanje pravednim tranzicijama" (COM(2023) 40 final) (SL C 228, 29.6.2023., str. 87.).

([3]) Zajedničko izvješće o zapošljavanju za 2024.

([4]) Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora – Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o mobilnosti vještina i talenata [COM(2023) 715 final] – Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi baze talenata EU-a [COM(2023) 716 final – 2023/0404 (COD)] – Prijedlog preporuke Vijeća Europa u pokretu – mobilnost u svrhu učenja za sve [COM(2023) 719 final] – Preporuka Komisije o priznavanju kvalifikacija državljana trećih zemalja [C(2023) 7700 final] (SL C, C/2024/4067, 12.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4067/oj).

Argumenti u prilog preporuci 1.5. (smjernice br. 6 i 8)

2.7. Unatoč rastu zaposlenosti tijekom posljednjih godina, rodne nejednakosti na tržištu rada i dalje su raširene i odražavaju se i u razinama zaposlenosti i u razlikama u plaćama i mirovinama. Neke sektore i zanimanja i dalje karakteriziraju loši radni uvjeti i niske plaće, a više žena radi na nepuno radno vrijeme, što nije uvijek rezultat njihovog odabira. Rodno uvjetovane nejednakosti potrebno je smanjivati djelotvornom provedbom Direktive o transparentnosti plaća i drugim mjerama, kao što su porezni poticaji, kako bi se potaknulo veće sudjelovanje žena na tržištu rada. Važno je da se države članice obvežu na poboljšanje dostupnosti kvalitetnih i cjenovno pristupačnih usluga ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te dugotrajne skrbi, kao i na uvođenje mjera za potporu ravnoteži između poslovnog i privatnog života te pravednoj raspodjeli obveza skrbi između muškaraca i žena.

2.8. Potrebno je ulagati veće napore i u promicanje zapošljavanja osoba s invaliditetom. Unatoč nedavnim poboljšanjima, razlika u zaposlenosti osoba s invaliditetom i osoba bez invaliditeta u EU-u 2022. bila je 21,4 postotna boda, dok je stopa nezaposlenosti osoba s invaliditetom bila gotovo dvostruko veća od stope nezaposlenosti osoba bez invaliditeta. ([5]) U skladu sa Strategijom o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030. ([6]), potrebni su dodatni napori kako bi se s pomoću aktivnih politika zapošljavanja osiguralo uključivanje na tržište rada, razvio potencijal socijalnih poduzeća koja mogu imati važnu ulogu na tržištu rada EU-a i suzbili stereotipi u cilju omogućavanja osobama s invaliditetom da pristupe mogućnostima zapošljavanja koje odgovaraju njihovim potrebama.

Argumenti u prilog preporuci 1.6. (smjernica br. 6)

2.9. S obzirom na velike gospodarske i socijalne promjene uzrokovane zelenom i digitalnom tranzicijom, starenjem stanovništva i promjenom obrazaca rada, hitno su potrebne mjere za promicanje razvoja pojedinaca, kao i njihovih vještina i zapošljivosti, poboljšanjem osnovnih i cjeloživotnih vještina i kompetencija. Udio odraslih u aktivnostima osposobljavanja i dalje je problem u Europi te iznosi samo 37,4 %, što je znatno manje od cilja od 60 % koji treba ostvariti do 2030., kako je utvrđeno u Akcijskom planu za provedbu europskog stupa socijalnih prava. ([7]) Potrebno je unaprijediti kvalitetu ponude osposobljavanja u smislu sadržaja, metodologija i alata kako bi bila prilagođena zahtjevima u pogledu vještina koje su potrebne poduzećima i zapošljivosti radnika te kako bi se potaknulo veće sudjelovanje, među ostalim upotrebom novih tehnologija. Trebalo bi promicati i alate za stvaranje uže veze između osposobljavanja i napredovanja u karijeri i za potporu analizi pojedinačnih vještina te razvoju, primjeni i priznavanju mikrokvalifikacija, u skladu s preporukama Vijeća o individualnim računima za učenje. Osim toga, trebalo bi s pomoću odgovarajućih resursa dodatno ojačati ulogu službi za zapošljavanje, kako javnih tako i privatnih. Kako je navedeno u prethodnim mišljenjima, treba priznati i osigurati ([8]) pravo na cjeloživotno učenje i realan pristup kvalitetnom cjeloživotnom obrazovanju i osposobljavanju, među ostalim evaluacijom novih alata, kao što je plaćeni dopust za osposobljavanje.

2.10. Osobito kad je riječ o radnicima koji će vjerojatno biti najteže pogođeni tekućim tranzicijama i onima čija je zapošljivost niska, potrebno je ojačati sve alate za usavršavanje i prekvalifikaciju, uz ciljane intervencije aktivne politike, kako obrazovne tako i savjetodavne prirode, povezane s aktivnom potporom pri traženju posla. Trebalo bi iskoristiti potencijal koji aplikacije umjetne inteligencije nude za prilagodbu intervencija politike i uspostaviti alate koji omogućuju djelotvorno i pouzdano praćenje učinka mjera osposobljavanja na pristup zapošljavanju i promjenu radnog mjesta.

2.11. Naročito je hitno potrebno osigurati digitalno osposobljavanje i za odrasle i za mlade. Zbog uvođenja aplikacija umjetne inteligencije na radnom mjestu još će važnije biti ažuriranje digitalnih i tehnoloških vještina stanovništva. Države članice trebale bi poduzeti odlučnije mjere za rješavanje tog izazova poboljšanjem digitalnih vještina učenika i odraslih svih dobnih skupina te razvojem ekosustavâ digitalnog obrazovanja i osposobljavanja uz potporu ključnih čimbenika koji to omogućuju, kao što su brza povezivost za škole, oprema i osposobljavanje nastavnika.

([5]) Zajedničko izvješće o zapošljavanju za 2024.

([6]) Europska komisija, Paket mjera za zapošljavanje osoba s invaliditetom namijenjen poboljšanju rezultata osoba s invaliditetom na tržištu rada.

([7]) Zajedničko izvješće o zapošljavanju za 2024.

([8]) Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o Prijedlogu odluke Vijeća o smjernicama za politike zapošljavanja država članica (COM(2023) 599 final – 2023/0173 (NLE)) (SL C, C/2023/870, 8.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/870/oj).

2.12. Od ključne je važnosti poticanje modernizacije obrazovnih sustava na svim razinama, kao i sustavâ strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO) kako bi se osiguralo da ispunjavaju potrebe poduzećâ za sadašnjim i budućim vještinama, osobito s obzirom na učinak koji će imati aplikacije umjetne inteligencije. Potrebno je ojačati osposobljavanje za stjecanje tehničkih vještina, osobito u području STEM-a, kao i mekih vještina, kako bi se nove generacije pripremile za rad u kontekstu sve veće integracije ljudi i tehnologije. Istodobno je potrebno ojačati osnovne vještine, što je najbolji način da se zajamči pristup karijeri. Čitanje, pisanje, govor i računanje ključne su vještine za uspješno uključivanje na tržište rada, naročito za osobe u nepovoljnom položaju.

Argumenti u prilog preporuci 1.7. (smjernice br. 5 i 6)

2.13. Unatoč povećanju nominalnih plaća, realne plaće zbog inflacije su se smanjile u gotovo svim državama članicama. ([9]) Siromaštvo unatoč zaposlenju i dalje je ključno pitanje koje izaziva zabrinutost. Uz praćenje i ublažavanje negativnog učinka inflacije na kupovnu moć radnika, potrebno je ojačati djelotvornost instrumenata osmišljenih kako bi se osigurale pravedne i pristojne plaće, koji reagiraju i na kretanja u produktivnosti, i to ne samo za osobe s niskim primanjima nego i za sve one koji zarađuju prosječne plaće, na čiju je kupovnu moć posljednjih godina utjecao inflacijski pritisak. Važno je da države članice u potpunosti provedu Direktivu o primjerenim minimalnim plaćama.

2.14. EGSO smatra da bi države članice trebale omogućiti, poticati i promicati kolektivno pregovaranje u tom području jačanjem uloge socijalnih partnera i utvrđivanjem odgovarajućih alata za mjerenje obuhvata kolektivnog pregovaranja, koja je u mnogim zemljama i dalje niska. Također bi trebale imati učinkovite alate za prikupljanje podataka kako bi pratile kretanja plaća i promicale rast plaća, u skladu s nacionalnim zakonima i praksama, nacionalnim socioekonomskim uvjetima i razinama produktivnosti, konkurentnošću i kretanjima, uzimajući u obzir sektorske i teritorijalne razlike.

Argumenti u prilog preporuci 1.8. (smjernica br. 7)

2.15. Rad je jedan od aspekata društva koji prolazi kroz najveću preobrazbu kao rezultat uvođenja sustavâ umjetne inteligencije. Umjetna inteligencija može se upotrebljavati za poboljšanje organizacije radnih postupaka, uklanjanje opasnih i zamornih zadataka, poticanje uključivanja osoba s invaliditetom i kao pomoć da se na tržištu riješi problem nedostatka ponude radne snage. Može pomoći i u boljem usklađivanju politika osposobljavanja, nagrađivanja i socijalne skrbi s potrebama radnika i iz perspektive koja se više temelji na zaslugama. Međutim, razvoj umjetne inteligencije također izaziva zabrinutost zbog mogućeg učinka na razine zaposlenosti i živote radnika. Sve veća upotreba umjetne inteligencije u donošenju odluka o radnicima mogla bi stvoriti poteškoće u pogledu njihovih prava, radnih uvjeta i prihoda. Umjetna inteligencija može promijeniti način praćenja rada i upravljanja njime, što bi moglo ugroziti privatnost i autonomiju radnika. Također bi mogla uvesti ili produljiti pristranost i diskriminaciju, što bi povećalo postojeće nejednakosti. Osim toga, postoji zabrinutost u pogledu transparentnosti i objašnjivosti algoritama, kao i tome tko za njih snosi odgovornost.

2.16. Stoga je prioritet država članica da mjere, prate i procjenjuju učinak umjetne inteligencije na zapošljavanje i organizaciju rada kako bi se promicala njezina etična i socijalno održiva upotreba, kojom se poboljšavaju konkurentnost sustavâ, zapošljavanje i kvaliteta radnih mjesta, a da se pritom ne ugrožavaju prava radnika ili radni uvjeti. Umjetna inteligencija radikalno će promijeniti i organizaciju rada. Stoga je ključno da socijalni partneri (na svim razinama) budu u potpunosti uključeni u upravljanje tim promjenama i utvrđivanje inovativnih modela organizacije rada, uz istodobno očuvanje načela ljudske kontrole. Socijalni dijalog i kolektivno pregovaranje ključni su za upravljanje promjenama do kojih dolazi zbog tehnološkog razvoja, rješavanje mogućih problema i poticanje prilagodbe radnika razvojem odgovarajućih i pravodobnih odgovora u okviru politike. Zbog povijesnih razmjera te promjene koja je u tijeku poželjno je bolje koordinirati nacionalne strategije, počevši od objedinjavanja iskustava i evaluacija.

Argumenti u prilog preporuci 1.9. (smjernica br. 8)

2.17. Sustavi socijalne zaštite imaju ključnu ulogu u osiguravanju socijalne kohezije i gospodarske sigurnosti te u suzbijanju rizikâ od makroekonomske destabilizacije. Stoga ih je potrebno prilagoditi novim zahtjevima, uzimajući u obzir ciljeve gospodarske održivosti i starenje stanovništva te promjene u svijetu rada, naročito širenje novih oblika zapošljavanja, i fiskalne ciljeve predviđene novim ekonomskim paketom. Socijalne službe u poduzećima mogu biti i element koji podupire i dopunjava sustave socijalne zaštite i mogu se koristiti kao dopuna, a ne kao zamjena za sustav socijalne sigurnosti.

([9]) Zajedničko izvješće o zapošljavanju za 2024.

2.18. Važno je da države članice reformiraju sustave socijalne zaštite u skladu sa sadašnjim i budućim potrebama, povećanjem sudjelovanja na tržištu rada, pružanjem socijalne zaštite za atipične oblike zapošljavanja, sprečavanjem isključenosti i jačanjem sustavâ socijalne i zdravstvene skrbi kako bi se promicala uključiva tržišta rada i održivi rast te osigurala sadašnja i buduća održivost tih sustavâ. S tog bi stajališta države članice trebalo poticati da provode sustavne procjene distribucijskog učinka različitih mjera socijalne zaštite kako bi procijenile njihov pojedinačni i sveukupni učinak te poduprle poboljšanje politika.

Argumenti u prilog preporuci 1.10. (smjernica br. 8)

2.19. Jedan od novih izazova je i cjenovno pristupačno stanovanje. Gotovo svaka deseta osoba u EU-u živjela je 2022. u kućanstvu u kojem su ukupni troškovi stanovanja činili više od 40 % ukupnog raspoloživog dohotka, pri čemu je od 2020. zabilježeno znatno povećanje. ([10]) Države članice moraju uvesti i ojačati politike usmjerene na podupiranje cjenovno pristupačnog, dostupnog i primjerenog stanovanja, kao i mjere za sprečavanje i borbu protiv beskućništva, djelomično s pomoću instrumenata dostupnih u okviru fondova EU-a;

Argumenti u prilog preporuci 1.11. (smjernice br. 7 i 8)

2.20. EGSO naglašava potrebu za jačanjem politika za borbu protiv nezakonitog zapošljavanja uvođenjem preventivnih mjera i poticaja za zakonito zapošljavanje, osiguravanjem bolje koordinacije aktivnosti inspekcije i kontrole, među ostalim putem veće integracije nacionalnih baza podataka i upotrebom umjetne inteligencije, i sprečavanjem nepravilnosti pri upućivanju radnika. Ključno je poticati opsežnije širenje kulture zakonitosti, među ostalim informativnim kampanjama i kampanjama za podizanje svijesti, počevši od škola.

2.21. Budući da se velik broj nesreća na radnom mjestu ne smanjuje države članice moraju uložiti veće napore u uspostavu mjera koje bi doprinijele njhovom smanjenju, uz potporu odgovarajućih inspektorata rada. Kad je riječ o smrtnim slučajevima povezanim s radom u EU-u, ([11]) EGSO podržava pristup „vizije nula” i ponovno ističe potrebu za ulaganjem u kulturu prevencije na radnom mjestu.

2.22. Sve veće širenje rada putem platformi izaziva zabrinutost u pogledu radnih uvjeta i transparentnosti u upotrebi algoritama za upravljanje radom. Kao što je EGSO već istaknuo u prethodnim mišljenjima, ([12]) najveći razlozi za zabrinutost uključuju ograničeniji pristup socijalnoj zaštiti i socijalnom osiguranju, zdravstvene i sigurnosne rizike, nesiguran rad, fragmentirano radno vrijeme, neodgovarajuću razinu prihoda te poteškoće u vezi s priznavanjem kolektivnih prava. Stoga je nužno da države članice rade na provedbi Direktive o poboljšanju radnih uvjeta u radu putem platformi.

Bruxelles, 23. listopada 2024.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Oliver RÖPKE

([10]) Zajedničko izvješće o zapošljavanju za 2024.

([11]) „Strateški okvir EU-a za zdravlje i sigurnost na radu za razdoblje 2021. – 2027. Sigurnost i zdravlje na radu u svijetu rada koji se mijenja”, COM(2021) 323 final.

([12]) Opinion of the European Economic and Social Committee on the Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions — Better working conditions for a stronger social Europe: harnessing the full benefits of digitalisation for the future of work (COM(2021) 761 final) and the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on improving working conditions in platform work (COM(2021) 762 final) (SL C 290, 29.7.2022., str. 95.) i Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi Prijedlogu Odluke Vijeća o smjernicama za politike zapošljavanja država članica (COM(2022) 241 final) (SL C 486, 21.12.2022., str. 161.).